

VÕRO KIIL JA KULTUUR

AINÕKAVA AOLUULIDSE VÕROMAA PÕHIKUULÕ JA OSS

Võro kiil' (murrõq) om aoluulidse Võromaa uma rahvakiil', midä tarvitõdi lõunaeesti keele üte jaona 17. aastagasaa keskpaigast nika ku 19. saandi keskpaigani ku kohalikku kerigu- ja koolikiilt. Aoluuline Võromaa om täämbäne Võro, Põlva ja kukkivõrd Valga ni Tarto maakund: vanaq Karula, Harglõ, Kanepi, Urvastõ, Rõugõ, Põlva, Rāpinā ja Vahtsõliina kihlkunnaq. Aoluulidse Võromaal om, ku Eesti tõisi paikkundõ kaiaq, pallo rohkõmb alalõ hoitunuq uma keeletarvitus, kombõq ja kultuur.

Ainõ *võro kiil' ja kultuur* oppamine and koolilatsilõ tiidmiisi kohaligust keelest ja kultuuriluust, uma kodopaigast ja kodokihlkunnast, luu tuu läbi avvustust varatsõmbi põlvkundõ kogõmuisi vasta ja pand mõtlõma uma kodopaiga tulevigu pääle ni avitas üten võro keele ja kultuuri alalõ hoitumisele. Tähtsä om võro keele ja kultuuri oppamise abiga paranda noorõmba põlvkunna võro keele kullõmist, kõnõlõmist, lugõmist ja kirotamist.

Võro keele ja kultuuri ainõkavan ommaq koolijakõ perrä säändseq kursusõq: I koolijago – *võrokiilne aabidsaoppus* (70 t), II koolijago – *võrokiilne kodolugu* (70 t), III koolijago – *võro kiil ja kirändüs* (35 t).

Võrokiilse aabitsaoppusõn võetas läbi võro keele algkursus ja lugemisõppus. Algkursusõ läbi tennüq latsõq piät arvo saama võrokiilsest kõnnõst, paigapääleest keelest luku pidämä ja mõistama võrokiilset teksti lukõq. *Võrokiilne kodoluuoppus* parandas umakõrda võro keele kõnõlõmist, tege tutvas uma kodopaiga ja –kihlkunnaga ni aoluulidse Võromaaga. *Võro kiil ja kirändüs* võtt hindä ala kolm tähtsät teemat: võro keele erijoonõq ja keele aolugu; rahvaluulõ (kombõq, vana usk, tähtpääväq, rahvalauluq); Võromaa kiräniguq, võrokiilne kirändüs.

VÕROKIILNE AABIDSAOPPUS

(I koolijago)

2. klass – võro keele algkursus (*tähtioppus*) – 35 tundi

3. klass – võrokiilne lugõmisõppus (*kiräoppus*) – 35 tundi

1. 1. Oppusõ tähtsüs

Võrokiilse aabidsaoppusõ mõtõq om, et koolilats':

- piässi võro keelest luku;
- tunnõssi põhisõnno ja mõistasi lihtsambat võrokiilset kõnõst;
- püvvässi ināmb-vāhāmb selges saiaq võrokiilse hääldüse;
- mõistassi lukõq võro kir'äviisin kirja pant teksti;
- mõistassi kõnnõteemadõ perrä võro keelen kukkivõrra kõnõlda.

1. 2. Opmise siso

Häälämisooskusoq. Häälük ja täht; võro keele häälükidõ ja häälüküühenditõ vällä häälämäne.

Keeletiidmiseq. Häälük ja täht. Võro keele häälüküq ja näide märkimine võro kiräviisin: q (larüngaalklusiil), y (korgõ õ), pehmendüsmärk ‘, ts ja ds. Ainsus ja mitmus. Asõsõnaq *maq, saq, tä, miiq, tiiq, nimäq*. Küsüsõnaq *kon, määne, minkperäst, ku pall’o*. Tagaeitüs. Tegosõnaq.

Tekstiq. Võrokiilne rahvalaul: latsilauluq, laulumängoq, liisusalmiq, tähtpäävälauluq. Muinasjutuq ja paigapäälne perimüs. Vanasõnaq, mõistatusõq. Luulõtusõq, lühkuq jutuq, katõkõnnõq, lühkuq näütemänguq. Võrokiilseq umakirotoõ tekstiq.

Kõnõ- ja lugõmisõteemaq

MAQ ESIQ JA MUQ PERE. Nimi, vannus, vällänägemine, elokotus, tegemidseq, pereq ja sugulasõq; ütiseq tüüq-tegemidseq. KODOKOTUS. Liina- vai maakodo; mõts: kodo- ja mõtsaeläjäq; kodotalo, -külä, kodovald vai kodoliin, kodouulits. KUUL JA UMA KLASS. Opiainõq, koolias’aq, koolisõbraq. ELOTSÕÖR. Ilm; päiv ja kuu; päiv ja üü; kelläaig; nädalipääväq, kuuq; aastaaq. RAHVAKALLENDRI TÄHTPÄÄVÄQ. Pidämise aig; tähtsämbäq vanaaolidseq kombõq ja noidõ pidämäne täämbädsel aol.

1. 3. Opitegevüs

Kullõmine. Võrokiilse kõnõ (kuul’meisteri, hää kodokandi keele kõnõlõja, vanavanõmbidõ kõnõ, lindile võet võrokiilne tekst) kullõma opmine ja kõnnõst arvo saamine. Tõisi latsi kõnõ ja ettelugõmise kullõmine ni kullõldust arvo saamine. Kuulmeisteri võrokiil’side kõrralduisi kullõmine ja kullõmisõülesandidõ täütmine. Võrokiilside laulõ, luulõtuisi, muinasjuttõ, lühükeisi tekste kullõmine.

Kõnõlõmine. Kuulmeisteri võrokiilsidele küsümüisilõ lühkuhe vastamine kõnõteemadõ perrä. Ette loet teksti kõrdamine. Küsümüisi tegemine. Katõkõn’õ, rollimängõ ja lühükeisi näitemängõ tegemine. Teretämäne ja hüvaste jätmäne. Pallõmine, tennämäne, andis pallõmine. Andmine ja vastavõtmäne. Tii vai elokotusõ küsümäne ja juhatus. Ostmine ja müümäne. Läbikäümäne luudusõga: tennämäne ja pallõmine.

Lugõmine. Võrokiilse teksti häälega ja hindä ette lugõma opmine. Võrokiilse luulõtusõ ilosahe lugõmine. Lindi pääle lugõmine. Kiräligõ tüüoppuisi lugõmine ja mõistmine kuulmeisteri abiga.

Kirotamine. Üksikidõ sõnno ja lausiidõ kirotamine. Lünkteksti tegemäne ja võrokiilside harotuisi täütmine. Ristsõnno lahendamäne. Pildile seletüses sõnno ja lausiidõ manõq pandmine. Lihtsiide lauside tegemäne sõnastigu abiga.

Lühukeisi etteütluisi kirotamine ja lühukeisi jutukõisi tegemine. Kiräkiilsilõ sõnnolõ kõnnõteemadõ perrä võrokiilside sõnno löüdmine ja vastapite. Lihtsiide tõlkõlauside tegemine (kuulmeistri vai sõnastigu abiga).

Muu tegevüs. Võrokiilside mängõ mängmine. Lihtside rahvalaulukõisi laulmine. Ettevalmistus võrokiilses etteastmises uma koolin ja maakunna keele-, luulõ- ja laulupäivil.

1. 4. Opmise tulõmusõq (püstkirän kõigilõ, kaldkirän parembile)

Koolilats´

- tege vahet võro keele häälikil kõnnõn ni kirän ja *mõist näid üles märki*;
- mõist võro keele kiräkeelest tõistõ häälikiid selgehe vällä üteldä;
- saa arvo võrokiilsist kõrralduisist ja tüüjuhissist;
- saa opit sõnavara perrä võrokiilsest kynnõst arvo;
- mõist rahuldavalt lukõq võrokiilset teksti;
- mõist lihtsambiilõ võrokiilsile küsumüsilõ vastata ja *esiq lihtsiid küsumüisi tetäq*;
- *mõist kõnnõteemadõ perrä hinnäst võro keeli arvosaadavas tetäq*;
- mõist pääst mõnt vabalt valit võrokiilset luulõtust ja *rahvalaulu*;
- tiid mõnt võrokiilset muinasjuttu vai paigapäälset perimüst;
- mõist kirotä võrokiilsiid sõnno ja lausiid ni *lühietteütluisi, jutukõisi*.

1. 5. Opmises ni oppamises vajalik

1. 5. 1. Opikirändüs

- P. Hagu, Jüvä Sullõv, Kauksi Ülle, M. Kõivupuu, N. Reimann. ABC–kiräoppus. 1997.
- N. Reimann, M. Faster. Tüüvihk ABC – kiräoppusõ manõq. 2000.
- N. Reimann. Tiijuht ABC – kiräoppusõ manõq (käsiraamat aabitsaoppa-jilõ). 2000.
- M. Faster. Piltsõnastu latsilõ. 2004.

1. 5. 2. Manõq lugõmises

- Mino Võromaa. Võro Instituut 1995–2005. (koolilatsi võrokiilside kirätõie kogoq)
- M. Kõivupuu. Tsirr-virr lõokõnõ. 2001. (lõunaeeesti laulõ laulik ütten kassetiga)
- Laulami latsiga. Laulami latsilõ. Võro Instituut, 2005. (latsilaulõ kasset)

2. VÕROKIILNE KODOLUGU (II koolijago)

5. klass – 35 t

6. klass – 35 t.

2. 1. Oppusõ tähtsüs

Võrokiilse kodoluuoppusõ mõtõq om, et koolilats:

- pidä luku uma kodokotusõst ja tuust, mis sääl esiqsugumast om: kiil', kombõq, umakultuur;
- avvustas tervet aoluulist Võromaad: luudust, aoluku, paikkundlikku keelelist ja kultuurilist umma näko;
- mõtlõs kodopaiga tulevigu pääle;
- mõist võro keeli umast kodopaigast kõnõlda;
- saa vahtsit tiidmiisi võro keeli lugõmisel ja kirotamisel.

2. 2. Opmise siso

Aoluuline Võromaa. Maa-ala, piiriq. Kihlkundlik jagamine ja tähtsambäq kihlkunnakeskusõq. Miiq-aolidseq piiriq. Naabriq. Elanikõ arv, võro keeli kõnõlõjjidõ hulk. Tähtsambäq eri kantõ keelejoonõq.

Luudus. Tähtsambäq maapinna-kujoq ja luudusvara. Tuntuq jyyq ja järveq; mõtsaq ja suuq; taimõq, eläjäq. Luudusõ poolõst ilosambaq ja tähtsambäq kotusõq.

Aolugu. Vanõmbaq elo- ja kandsikotusõq; tähtsambäq muistidsõq lövvükotusõq. Tähtsambäq aoluulidseq juhtumidseq üten Eesti aoluuga. Tähtsambäq aoluumälestidseq ja aoluust tuntuq-tiidäq paigaq.

Võromaa taloelo vanastõ: ehituseq, tähtsambäq tüüriistaq, talosõõgiq, rõivaq. Rahvarõivaq kihlkundõ viisi.

Rahvaliguq pühäq. Tähtsambäq kerigupühäq.

Tähtsambäq tüüq: põllutüüq, jaht, kalapüüdmine. Käsitüü viisiq ja tüüriistaq käsitüü tegemises. Vanaaolidseq mänguas`aq ja näide valmistamine.

Kodopaik ja muq pereq. Suguvõsa. Vanavanõmbide eloluuq. Perreperimüseq. Üttehoitmine uma kandiga. Võromaa perreperimüseq ja kasvatusõmooduq. Suguvõsa, külärähva kuuntüü.

Kodokihlkund. Keeleline ja kultuuriline uma nägo. Loodusliguq, aoluulidseq ja kultuuriluulidseq kaemist väärt kotusõq. Lühükene ülekahtus kodopaiga aoluu kotsilõ.

Kodokandi kotusõnimeq: taloq, asulakotusõq, loodusligult tähtsäq paigaq jms. Kotusõperimüs.

Kodokülä ja kodovald. Kodoliin, -uulits, -maja. Uma kuul` : lühükene ülekaetus aoluust, tuntuq kuulmeistreq, kooli uma nägo. Kodopaiga tiidäq inimeseq ja tunnusmärgiq.

Lauluq ja luulõtusõq kodokotusõ kotsilõ. Paigapääalne rahvas: tegemidseq, huviq, elänigõ vannus.

Kodokotusõ, kodokihlkunna võrdlõmine mõnõ tõsõ aoluulidse Võromaa kandiga.

2. 3. Opitegevüs

Kullõmine. Esiqsugumaidisi võrokiilside tekste ja eri vannusõn kohaligõ inemiisi kõnnõ kullõmine; opit teema kotsilõ võrokiilse tekste kullõmine lindi päält ja näide abiga ülesandiidõ lahendamine. Tähtsiidõ tiidmiidsi löüdmine kullõmistekste abiga.

Kõnõlõmine. Kõnõlõmine raamaduteksti abiga opit sõnavara põh'al vällä pakut kodoluuliidsi kõnnõteemadõ perrä. Kõsümiidsi tegemine ja noile vastamine. Kodokotusõ tähtsämbiist as'ost ja kotustõst lühkuhe kõnõlõmine ja noidõ tutvustamine tõisilõ.

Lugõmine. Võrokiilse teksti lugõmine ja tekstist vajaligõ kodoluu-tiidmiste löüdmine. Esiq kir'äligõ tüüjuhistõ lugõmine ja noist arvosaaminõ. Kodokotusõ vai Võromaa kotsilõ vabalt valit kiräkiilse vai võrokiilse ilukirändüsligu raamadu lugõmine.

Kirotamine. Võrokiilside lühkidõ üleskirotuisi tegemine uma kodopaiga kotsilõ ette annõt pikembä teksti vai pilte abiga. Etteütlüisi vai ümberjutustustõ kirotamine. Lünktekste täütmine. Võrokeelse teksti tõlkmine kiräkeelde ja vastapite.

Muu tegevüs. Kodopaiga kaemist väärt kotussidõ mano matkaraa tegemine (rühmätüü). Opikäük uma kandi kaemist väärt paiku pite. Ütepääväne opireis aoluulist Võromaad pite. Kokkosaamine paigapääalse kodouurjaga vai võrokiilne muuseumitunn muuseumitütäjä vidämisel inne kokko lepüt teema perrä. Kodomaakunna kotsile arvudi abiga vahtside tiidmiidsi otsmine.

2. 4. Opmise tulõmusõq (püstkirän kõigilõ, kaldkirän parembile)

Koolilats`

- mõist luku pitäq uma kodokihlkunna ja kodokotusõ esiqmuudu olõkist ni asost;
- tund mõnt tähtsät juhtumist vai *tähtsiid juhtumiisi kodokotusõ aoluust ja mõist näid Eesti aoluusündmuisiga ühendä;*
- mõist nimetä võrokiilsiid kohalikkõ kotusõnimmi ja näid kaardi päält üles löüdä;
- mõist löüdä võrokiilsest tekstist vajalikkõ tiidmiisi;
- tund tähtsämbit kohalikkõ ja piirkundliikkõ loodusliikkõ, aoluu- ja kultuuri-luuliidsi kaemist väärt asj'o ni kotussit;
- om võimõline uma kodokandi kaemist väärt kotussit võro keelen lühkuhe vai pikembält tutvustama
- tege *võrokeelse matkaraa kava.*

2. 5. Opmises ja oppamises vajalik

- M. Hirvlaane, H. Aia, A. Silm jt. Aoluulidse Võromaa kirändusnimistü. /Koostaja T. Lõbu. 2002. (bibliograafiline andmõbaas Võru Instituudi kodolehel Võromaa kihlkundõ ja Võro liina aoluu, luudusõ, haridusõ- ja seltsielo, mälestüsmärkide ni tiidäq inimiisi kotsile)
- K. Eichenbaum, M. Faste, E. Saar, A. Silm, L. Org jt. Võromaa kodolugu. /Koostaja N. Reimann. 2004. (aoluulidse Võromaa lluudust ja aoluku ni pikembält vanna katsat kihlkunda tutvustav kodoluuraamat)
- K. Koreinik. Võromaa vanna ja vahtsit elopildikeisi. 2001. (opifilm, kon saa kaiaq vanna kroonikakaadriid edimädse vabariigi aost nika ku nõvvukogo ao lõpuni)
- Kavan om tetäq kodoluuoppusõ käsiraamat kuulmeistrile ja tüüvihk opjalõ.

3. VÕRO KIIL JA KIRÄNDÜS (III koolijago)

8. vai 9. klass – 35 t

3. 1. Opmise mõtõq:

Võro keele ja kirändüse opmise mõtõq om, et koolilats:

- pidä luku ja tund huvvi aoluulidselt Võromaalt peri kiränigõ kirotuisi vasta;
- tund ja hindas kohalikku umakultuuri ja keeliidsi erinevüisi;
- tund võro keele tähtsämbiid erijuuni ja tege vahet keelerühmil;
- mõist kasuta võrokiilsiid käsiraamatit ja sõnastikkõ;
- mõist loet tekstist miilde jäänüq ja ummi mõttit võro keeli arvosaadavalt vällä üteldä;
- lugõ võro kiilt kimmä mõttõga ja mõist tuud, midä lugõ;
- kirotas arvosaadavalt võro kiräviisin võrokiilset teksti.

3. 2. Opmise siso

Keeletiidmidseq. Võro keele aoluu lühku tutvustus. Keelelidseq erijoonõq. Võromaa keelerühmi lühku tutvustus: põh'arühm (Põlva, Rāpinā, Kanepi), läänerühm (Karula, Urvastõ), lõunarühm (Harglõ, Lääne-Rõugõ) ja idarühm (Ida-Rõugõ, Vahtsõliina, Setomaa). Eriq kihlkundõ tekste võrdlõmine. Kodokeele erijoonõq.

Sõnno muutmine. Nimisõnaq: käändmine. Umadussõnaq: võrdlusõastmõq, käändmine. Arvsõnaq: järgarvuq, põhiarvuq. Asõsõnaq *maq, saq, timä, miiq, tiiq, nimäq* ja näide käändmine. Küsümüseq ja küsüsõnnõga lausiidõ tegemine.

Püürdsõnaq. Olevik ja minevik. Kõnnõviisiq, tegomooduq.

Sakõstõ tarvitõt määr-, kaas-, side- ja hüüdsõnaq.

Koolilatsi kir'ätõie keeleline ülekahtus.

Rahvaluulõ. Kohaliguq kombõq ja uskmidseq elo tähtsämbiidõ sündmuisi – sünd, paarimineq, surm – kotsile. Umaq tähtpäävãq aasta ringi: aig, tähtsüs, kombõq. Täãmbãdse ao kombõq ni mooduq.

Regivãrss ku vanõmb paigapãälne rahvalaul. Jakob Hurt ku rahvaluulõ-korjaja ja uurja. Rahvaliguq võrokiilseq ja Võromaast kõnõlõvaq lauluq. Tähtsämbãq rahvapilli.

Paigapãälseq perimuseq. Täãmbãdse ao kooliperimüs. Eloluuq ja mälestuseq. Nallaq. Kõnnõkãanuq ni ütelseq.

Kirãndüs. Häste tiidãq aoluulidselt Võromaalt peri luulõtajaq (Artur Adson, Raimond Kolk, Kauksi Ülle) ja kirãniguq (Juhan Jaik, Jaan Lattik, Bernhard Kangro, Richard Roht). Lühükene ülekaetus elo ni kirãtõie kotsilõ.

Võrokiilseq jutuq ja luulõ. Juttõst katkõndiq ja luulõnãüteq vähãmbãlt katõ vabalt valit võrokiil'se luulõtaja loomingust ja näide arotus. Üte võrokeelse luulõtusõ hãã ettekandmine ja arotus.

3. 3. Opitegevüs

Kullõmine. Tõisi latsi võrokiilsidõ esinemiisi kullõmine ja ütine arotus. Kohaligõ vanõmbidõ inemiisi mälestüisi lindistãmine ja lindistüisi kullõmine.

Esiqsugumaidisi lühukeisi tekste kullõmine ja kullõmisülesandidõ täütmine.

Rahvalaulõ, muinasjuttõ kullõmine.

Kõnõlõmine. Loet vai kullõld teksti ümbre kõnõlõmine. Võro keelen kõnõlõmine (ainekava perrã) egãpããvãelost ja lihtsist asjost üten tõisi latsi, kuul'meistri ja võro kiilt mõistva täüsinemisega.

Katõkõnnõq. Rollimãngoq. Arotus vai rühmãtüü võro keeli varramaba kokko lepüt teema kotsile.

Võrokiil'se rahvaluulõkava (liikmine, laul, mãng, sõnaline jago) kokko pandmine ja ettekandmine.

Lugõmine. Võrokiil'se jutukatõ vai luulõtusõ illos lugõmine. Lindi pããle lugõmine ja loet jutu arotus. Nãütemãngutekste lugõmine ja ette kandmine. Eri keeletekste lugõmine ja võrdlõmine.

Lãbi lukõq hindã valit kats võrokiilset juturaamatut ja luulõtüisi katõ Võromaa luulõtaja loomingust. Võro instituudi kodolehekülle egãpããvãne lugõmine.

Kirotamine. Võrokiilse teksti perrã kava tegemine, kirotus. Võrokiilse lühku luulõtusõ kirotamine.

Kirãnd. Etteütõlus vai ümbrejutus. Juttõ kirotamine umast pããst.

Võrokiilside kütümüisi tegemine ja noide perrä paremba võro keele ni kirändüse tundja valimine klassin vai koolin.

Võrokiilside ristsõnno, mängõ jt opivahenditõ tegemine. Võrokiilsidõ näütüisi ja sainalehti kokko pandmine rühmatüün.

Muu tegevüs. Opikäügüq paigapäälside kultuuriinemiidsi elopaiku vai kohaligu perimüse perrä tiidäq kotussit pite. Kokkosaamidseq Võromaal peri kultuuriinemiidsiga. Võrokiilsel luulõvõistlusõl käümine. Opikäük Eesti Kirändüsmuuseumi, et saiaq tundma võrokiilsit materjaalõ; muuseumi materjaalõ näütämine tõisilõ.

Kütümüisi tegemine uma kandi kombide ja võro keele tarvitamise kotsile, kütümine läbi viimine ja vastusside ülekaemine, tulõmuisist kõnõlõmine klassi vai kooli iin.

3. 4. Opmise tulõmusõq (püstkirän kõigilõ, kaldkirän parembile)

Koolilats´

- mõist nimetä tähtsämbiid võro keelen kirotanuq vai kirotaviid kiränikkõ ja näide raamatit;
- tund põh´aligult üte võro kiränigu eloluku ja kirotuusi;
- mõist teksti lukõn ja kirotõn inämb-vähämb kõrraligult võro kiräviisi;
- mõist nimetä võro keele põhiliidsi erijuuni ja keelerühmi;
- tund algtiidmiisi perrä võro keele vormioppust;
- mõist kullõld vai loet võrokiilset teksti jutusta;
- tõlk võrokeelset teksti kiräkeelde ja vastapite;
- *tege võro kiilt ja kultuuri tutvustavat tüüd rühman, ütistegevüsen, võistluisil;*
- *mõist kütülüskavva tetäq, võro keelen küssüq ja kütümistulõmuisi üle arota;*
- *mõist tõisi latsi võrokiilsit kirätõid keelelidselt ja sisu perrä hinnada*

3. 5. Opmises ja oppamises vajalik

3. 5. 1. Opikirändüs

- T. Avarmaa, Kauksi Ülle, M. Kõiv, M. Kõivupuu, N. Reimann, A. Vissel. Võrokiilne lugõmik. 1995.
- M. Faster. Tsiamäe luuq. 2001. (harotuusi vihk üten kassetiga)
- N. Reimann. Võromaa ja võro kiil. 2001. (lühku film aoluulidse Võromaa piiridest, vanast kiräsõnast, võro keele paikkundlikõst erijuunist üten kütümüisiga)
- N. Reimann. Aastatsõõr. 2001. (lühku film Võromaa tähtpäivist üten kütümüisiga)
- Võro–eesti sõnaraamat. /Koostaja S. Iva; K. Eller, M. Faster, T. Iva, K. Kama, E. Kasak, E. Kukk, S. Nigol, J. Pulk, E. Saar, N. Reimann. 2002.

3. 5. 2. Manoq lugõmises

- Mino Võromaa. Võro Instituut: 1995–2005. (latsi võrokiilseq kirätõie kogomiguq)
- M. Kõivupuu. Tsirr-virr lõokõnõ. 2001. (lõunaeesti laulõ laulik üten kassetiga)